

NATUR- OG MILJØKLAGENÆVNET

Rentemestervej 8
2400 København NV
Telefon: 72 54 10 00
nmkn@nmkn.dk
www.nmkn.dk

05. februar 2016 • J.nr.: NMK-10-00815 • Ref.: BJENS/JCH

AFGØRELSE

i sag om nedsivning af overfladevand ved Gørlevhallen

Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse efter § 19 og § 28 i lov om miljøbeskyttelse¹.

Natur- og Miljøklagenævnet ophæver Kalundborg Kommunes afgørelse af 6. maj 2014 om nedsivning og udledning af overfladevand fra kunstgræsbane ved Gørlevhallen, og hjemviser sagen til fornyet behandling i kommunen.

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet². Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. miljøbeskyttelseslovens § 101, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 9 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1317 af 19. november 2015 om miljøbeskyttelse

² Lovbekendtgørelse nr. 736 af 14. juni 2013 om Natur- og Miljøklagenævnet med senere ændringer

Klagen til Natur- og Miljøklagenævnet

Sagen vedrører Kalundborg Kommune, Teknik og Miljø's afgørelse af 6. maj 2014 efter miljøbeskyttelsesloven om tilladelse til Kalundborg Kommune, Kultur og Fritid, til nedsivning og udledning af vand fra en kunststofbelægning på en boldbane.

Afgørelsen er påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet af Danmarks Naturfredningsforening, som finder, at drænvand fra den anvendte type kunstgræs bør ledes til renseanlæg. Klager henviser til Miljøstyrelsens undersøgelse nr. 100/2008: "Kortlægning, emissioner samt miljø- og sundhedsmæssig vurdering af kemiske stoffer i kunstgræs" og til DHI's rapport til Lynettefællesskabet: "Miljø- og sundhedsskadelige stoffer i drænvand fra kunstgræsbaner" og påpeger en række forhold, hvor den meddelte godkendelse strider imod viden fra blandt andet disse udgivelser. Blandt andet bør der anvendes kunstgræs, som er fremstillet af kokosmateriale, i stedet for af gummigranulat.

Klager finder det i øvrigt sandsynligt, at der vil blive brugt betydelige mængder salt, idet kunstgræsbaner erfaringsmæssigt anvendes året rundt.

Sagens oplysninger

Banen ligger i Gørlev på matr. 7dn, 7ø, 7e og 11e Gørlev By, Gørlev, i et område, som ikke er udpeget som område med drikkevandsinteresser. Banen grænser mod vest direkte op til vandløbet Helsing Å.

Kalundborg Kommune traf den 6. maj 2014 afgørelse om tilladelse til nedsivning og udledning af vand fra en kunstgræsbane. Afgørelsen var truffet med henvisning til miljøbeskyttelseslovens § 19, stk. 1, og § 28, stk. 1.

Banen, som har et areal på 10.434 m², etableres på 25 cm sten og 20 cm stabilgrus samt kunstgræs med gummigranulat. Kanterne konstrueres således at der ikke kan løbe vand til fra naboarealer.

Angående dræning og udledning herfra oplyses det i tilladelsen:

Der etableres ikke direkte forbindelse mellem afløb fra banen og eksisterende dræning. Den præcise placering af de enkelte drænstrengene kendes ikke, men det anslås at drænstrengene er placeret med ca. 5-8 meter imellem, da det er det normale for tilstrækkelig dræning af traditionelle boldbaner.

Teknik og Miljø har ved sagsbehandlingen særligt lagt vægt på følgende oplysninger:

- Analyseresultater fra tilsvarende baner i Danmark
- Oplysninger om indhold af blødgørere i produktet
- Notat om skæbne af DEHP ved nedsivning.

Ud fra erfaringer fra andre baner skønner Teknik og Miljø, at perkolatet fra banen vil indeholde en række stoffer, hvoraf de mest kritiske er kulbrinter, zink, kobber, nikkel, DEHP og tømidler. I forhold til grundvandet er klorid og DEHP skønsmæssigt det mest belastende.

Teknik og Miljø vurderer, at der kan udvaskes klorid i mængder, der væsentligt overskrider grundvandskvalitetskriteriet, såfremt der anvendes salt som tømiddel.

Kultur og Fritid har ladet foretage en vurdering i forhold til DEHP, som viser, at det inden for 5-6 år kan overskride grundvandskvalitetskriteriet i det sekundære grundvandsmagasin.

DEHP-vurderingen er foretaget ud fra konservative parametre. Teknik og Miljø antager, at nedsivningen vil være acceptabel i det primære grundvandsmagasin, fordi det formodes, at den største del af nettonedbøren afdrænes til recipienten, og at koncentrationerne i perkolatet ikke forventes at ligge på maksimumsværdierne i længere tid.

I forhold til jordforurening har Teknik og Miljø beregnet jordforurening med kobber, nikkel, zink og kulbrinter. Som grundlag har ansøger leveret analyseresultater fra en anden bane. Hvis udfældningen fordeles i de øverste 10 cm jord, vil disse efter 100 år fortsat kunne overholde Miljøstyrelsens jordkvalitetskriterier.

For det drænvand, som udledes til Helsingø Å, har Teknik og Miljø vurderet, at parametrene overskrider det generelle kvalitetskriterie med en faktor op til 10. Teknik og Miljø vurderer, at fortyndingsbehovet vil blive opfyldt umiddelbart efter opblanding i åen i form af en initialfortynding på mindst 10 gange.

På grundlag af disse vurderinger har Teknik og Miljø meddelt nedsivningstilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 19 og udledningstilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 28 til en åben grøft på blandt andet følgende vilkår:

4. Der må ikke anvendes pesticider til ukrudtsbekæmpelse på banen.
5. Sne på banen skal så vidt muligt fjernes mekanisk.
6. Anvendelse af tømiddel skal begrænses mest muligt, og anvendes udelukkende i perioder hvor banen er i brug.
7. Der må kun anvendes miljømærkede tømidler.
8. Inden udledning af drænvandet fra banen til Helsingø Å skal drænvandet gennemløbe fornødent sandfang.
(...)
18. Kultur og Fritid skal føre journal over forbrugte tømidler. Det skal fremgå hvornår tømidler er anvendt, i hvilke mængder og hvilket middel, der er anvendt. Journalen skal sendes til Teknik og Miljø på forlangende.
(...)
20. Kultur og Fritid skal fremsende opdateret anlægstegning til Teknik og Miljø umiddelbart efter banen er etableret. Det skal tydeligt fremgå hvor dræn, brønde og udløb er placeret.
21. I forbindelse med første udskiftning af kunstgræstæppet skal der etableres drænmåtte inden udlægning af nyt kunstgræstæppe. Teknik og Miljø kan vurdere om en anden løsning end drænmåtte kan anvendes. Vurderingen sker på baggrund af materiale indsendt af ansøger.

Der stilles desuden vilkår om, at der skal udtages og analyseres prøver af drænvandet, inden det tillædes Helsingø Å, og at drænvandet skal overholde en række grænseværdier.

Yderligere oplysninger

Kalundborg Kommune har kommenteret klagen den 15. december 2014. Kommunen bemærker, at Miljøstyrelsens rapport af 2008 oplyser angående anvendelse af kokosgræs, "at banerne kan få svært ved at overholde DBU's krav til banerne", hvorfor det ikke anses som et brugbart alternativ.

Teknik og Miljø vurderer fortsat, at den største del af drænvandet fra banerne bortledes og ikke nedsives. Angående tømidler finder kommunen, at de stillede vilkår vil begrænse udvaskningen. I

forhold til DEHP finder kommunen, at grundvandskvalitetskriteriet efter 5-6 år forventes, ikke at være overskredet.

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger og afgørelse

Sagen omhandler anlæggelse af en kunstgræsbane og håndtering af spildevand (perkolat) fra banen.

Spildevandet dannes på den måde, at regnvand, der lander på banen, siver igennem denne, hvorved vandet forurenes med række mere eller mindre problematiske stoffer.

Det fremgår af Kalundborg Kommunes afgørelse, at der ikke er etableret et egentligt nedsivningsanlæg til håndtering af perkolatet. Der er således ikke etableret et anlæg til opsamling og afledning af perkolatet med henblik på en senere udledning. I stedet vandrer perkolatet uhindret mod grundvandet, medmindre det opfanges af allerede eksisterende drænledninger, som udleder til Helsingø Å.

Miljøbeskyttelseslovens § 19 lyder:

§ 19. Stoffer, produkter og materialer, der kan forurene grundvand, jord og undergrund, må ikke uden tilladelse

- 1) nedgraves i jorden,
- 2) udledes eller oplægges på jorden eller
- 3) afledes til undergrunden.

Kalundborg Kommune har betegnet den meddelte afgørelse som en nedsivningstilladelse, og Natur- og Miljøklagenævnet lægger derfor til grund, at kommunen har meddelt tilladelsen i henhold til lovens § 19, stk. 1, nr. 3.

Nævnet finder, at en tilladelse til anlæggelse af kunstgræsbane som den påklagede rettelig har hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 19, stk. 1, nr. 2, om oplægning på jorden.

En tilladelse efter lovens § 19, stk. 1, nr. 2, skal vurderes i forhold til grundvand og jord.

Det fremgår af oplysningerne i sagen, at der i forhold til grundvandskvalitetskravene kan forventes en overskridelse af grundvandets indhold af DEHP. Det fremgår ligeledes, at der kan forventes en overskridelse af grundvandets indhold af klorid, hvis der anvendes salt, mens andre tømudlers grundvandspåvirkning ikke er vurderet.

Hvis der skal meddeles tilladelse på baggrund af disse oplysninger, må der foreligge en række yderligere undersøgelser og begrundelser, eksempelvis:

1. En hydrogeologisk gennemgang af området under banen. Dette er ikke foretaget i sagen, og det vides derfor ikke, hvilket grundvandsmagasin der findes umiddelbart under banen, hvorvidt dette anvendes til drikkevandsformål, i hvilken retning det strømmer, og hvorvidt det siver ned til det primære grundvand.
2. En nærmere vurdering af, hvilke stofmængder der nedsiver. Der er i tilladelsen ikke fastsat, hvor store mængder tømudler, der må anvendes, ligesom der ikke er foretaget en vurdering af de forskellige tømudlers skæbne i det konkrete grundvandsmagasin. Desuden er det ikke vurderet, om og i hvilken grad tømudlerne kan forøge udvaskningen af stoffer fra kunstgræsset.

3. En gennemgang af alternativer. I den aktuelle sag er der mindst to alternativer, som fremgår af de dokumenter, der indgår i sagen, men som ifølge tilladelsen ikke har været overvejet eller vurderet:

- Der kan anvendes kunstgræstyper, som er endog meget mere miljøvenlige end den aktuelt anvendte.
- Der kan udlægges en membran og oven på denne udføre dræning, inden kunstgræsset udlægges.

4. Vurdering af dræningen. Det er i sagen uklart om/i hvilket omfang der sker dræning under banen. Nævnet bemærker i forlængelse heraf, at den dræning, der normalt udføres under sportsbaner, ikke har til formål for at hindre nedsivning, men at hindre, at vandet opstøver på banen. En dræning, som udføres for at beskytte grundvandet, vil indbefatte en vis tæthed af det lag, der findes eller udlægges under drænlaget.

Ud fra de foreliggende oplysninger finder Natur- og Miljøklagenævnet, at Kalundborg Kommune som følge af det mangelfulde oplysningsgrundlag i sagen ikke har dokumenteret, at udlægningen af kunstgræsset kan ske uden at skade jorden eller grundvandet. Dette er en væsentlig mangel ved afgørelsen.

Kalundborg Kommune har – ud over § 19-tilladelsen – meddelt en udledningstilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 28 for så vidt angår den del af vandet under banen, som direkte eller indirekte ender i Helsing Å.

Efter miljøbeskyttelseslovens § 27 må stoffer, der kan forurene vandet ikke tilføres vandløb, søer eller havet, ligesom sådanne stoffer ikke må oplægges således at der er fare for, at vandet forurennes. Der kan dog efter § 28 gives tilladelse til, at spildevand tilføres vandløb, søer eller havet.

Ved spildevand forstås alt vand, der afledes fra beboelse, virksomheder, øvrig bebyggelse og befæstede arealer, jf. spildevandsbekendtgørelsens³ § 4, stk. 1. Perkolatet, der afledes fra kunstgræsbanen, er omfattet af denne definition.

Ved et spildevandsanlæg forstås såvel åbne som lukkede ledninger og andre anlæg, der tjener til afledning eller behandling af spildevand m.v. i forbindelse med udledning til vandløb, søer eller havet, afledning til jorden eller anden form for bortskaffelse, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 7.

Som følge af, at Kalundborg Kommune har meddelt en § 28-tilladelse og bl.a. har stillet vilkår om prøvetagningsbrønde og etablering af sandfang som rensningsforanstaltning forinden drænvandet udløber i Helsing Å, lægger Natur- og Miljøklagenævnet til grund, at drænledningerne m.m. er at betragte som et spildevandsanlæg, jf. spildevandsbekendtgørelsens § 1, stk. 1, og § 4, stk. 7.

Før der kan meddeles en tilladelse efter lovens § 28, stk. 1, skal kommunen have vurderet, hvorvidt udledningen kan accepteres i vandløbet. Dette indbefatter en vurdering i forhold til de stoffer, som

³ Bekendtgørelse nr. 46 af 12. januar 2016 om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4.

kan forekomme i spildevandet, samt en konkret estimering af den initialfortynding, som kan forventes.

Det fremgår ikke af sagen, hvilken vandføring vandløbet har, hvorfor nævnet ikke kan vurdere, hvorvidt der sker den forudsatte fortynding. Det fremgår heller ikke, hvilket indhold af tømidler der kan forventes i det udledte vand.

Afgørelsen er således mangelfuldt oplyst og begrundet.

Natur- og Miljøklagenævnet ophæver som følge af de ovenfor nævnte væsentlige mangler Kalundborg Kommunes afgørelse af 6. maj 2014 om nedsivning og udledning af overfladevand fra kunstgræsbane ved Gørlevhallen, og hjemviser sagen til fornyet behandling hos kommunen.

Nævnet skal samtidig henlede opmærksomheden på miljøbeskyttelseslovens § 32 og spildevandsbekendtgørelsens § 5, hvorefter et spildevandsanlæg skal fremgå af kommunens spildevandsplan.

Nævnet beklager den lange sagsbehandlingstid.

Ulrich Stigaard Jensen
Ankechef

/

Bente Jensen
Civilingeniør

Afgørelsen er sendt pr. e-mail til:

Kalundborg Kommune, Teknik og Miljø, kalundborg@kalundborg.dk, sagsnr. 326-2014-6901

Kalundborg Kommune, Kultur og Fritid, kalundborg@kalundborg.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk

DN Kalundborg, Formand Susanne Ladefoged, ladefoged@ladefoged.nu